

der skulde være en Modvægt derimod, idet der bestemmes, at Lyendet strax skal kunne forlade Tjenesten, navnlig naar det kan bevise, at Husbonden i det sidste Halvaar har sulket eller mis-handlet sit Lyende, — eller har søgt at forføre det til at begaa flette Handlinger. Naar jeg imidlertid sammenligner disse to Paragrafer, kan jeg ikke indse, at der er noget virkelig rigtigt Forhold deri, og jeg tror, at der her er Noget, som kunde forandres. Det Samme gjælder om § 41 angaaende de Tilfælde, i hvilke Husbonden uden Opsigelse kan affledige Lyendet. Dette er, naar det begaar Bebrageri, naar det gjentagne Gange findes drukcent, og er advaeret, og denne Advarsel ikke har frugtet, og naar det har staaet i utugtigt Forhold til en til Husstanden henhørende Person. Men jeg tror ikke, at der skaar noget i Lyendeloven om, at Lyendet, hvis f. Ex. Husbonden gjør noget Lignende, som kan give Lyendet Forargelse, har nogen Ret til at forlade Tjenesten. (Berg: Jo, i adskillige Tilfælde). Det er muligt, men jeg kan i det Mindste ikke se, at det er Tilfældet. Jeg har ganske vist kun lidet Haab om at faae Lovforslaget forkastet ved denne Behandling, eftersom det aerede Udvalg er enigt, og jeg antager ogsaa, at den største Del af Thinget eller maaske Alle i Thinget ere enige om, at dette Lovforslag skal gaa igjennem. Men under Henvisning til det, jeg nu har sagt, — forudsat, at det er rigtigt, og jeg tror, at det er det, — maa jeg udtale, at der findes Punkter, som naar man ser nøie til, ere i Lyendets Dis-favør, og hvor man kan sige, at den gamle Lov ikke deler Sol og Vind ganske lige mellem Lyendet og Husbonden. Dette er den væsentligste Grund til, at jeg ikke kan stemme for det fore-liggende Forslag. Den anden er den, at jeg ikke anser det for heldigt, at vi komme ind paa at faae mere end nødvendig at bestille med disse Forhold mellem Husbond og Lyende. Dette vil efter min Mening snarere bidrage til at forværre Forholdet, som nu desværre allerede paa mange Steder er slemt nok. Det vil vistnok snarere bidrage mere til at forværre det gamle, hjemlige, familiære Forhold end til, at det kan komme tilbage, og jeg er enig med den aerede sidste Laler (Schjørring) i, at vi neppe kunne udrette Noget her. Dette ligger i Samsundsforholdene, og desværre ere disse jo gaaede i den Retning, at Standsforskjellen er bleven større, idet Husbonderne, og jeg vil sige, i Almindelighed de Husbønder, som ere mest misfornøiede med deres Lyende, stille sig mere fra deres Lyende, end de have gjort i gamle Dage. Lyendet forlanger af Husbønder og Madmødre, at de paa en Maade skulde give dem sig selv, og jeg er vis paa, at naar dette Forhold finder Sted, saaledes at Husbond og Madmøder, saavel under Udførelsen af Arbeidet som ogsaa i Lyendets-Fritid, have Noget tilovers for det, virkelig vil tage det op og lade det føle, at de ikke alene

have det for at faae det mest mulige Arbeide ud af det, men virkelig ogsaa som en Art Medlem af Familien, som de ville gjøre Noget for, saa ville ogsaa de Husbønder og Madmødre, som ville gjøre dette, — derom er jeg overbevist —, befinde sig vel under den nuværende Lovgivning, endskjøndt jeg, som jeg tidligere har sagt, tror, at der er Punkter, hvor Sol og Vind ikke ere delte lige. Det ser ud til, at vi nok kunne faae dette Lovforslag vedtaget. Ingen vil negte, at det er fremkommet af den Grund, at der skulde lægges et stærkere Vaand paa Lyendet, og mangen Husbond vil derved have noget lettere ved at faae fat i Lyendet og faae det straffet. Naar man f. Ex. tænker sig, at en Mand skylber en anden Penge, da kan man ikke gjøre Andet, end at søge ham op, hvor han er, og man kan ikke saaledes faae Politiet til at straffe ind. Jeg betragter i Grunden Lyendets Arbeide som en Art Kapital, som Husbonden ganske vist kan gjøre Forbring paa; men naar han kan forlange Politiets Hjælp i Lyendefager, hvorfor skulde han saa ikke kunde faa Politiets Hjælp til, at faae sine Penge udbetalte, naar han har et Bevis, der udtviler, at han har Pengene tilgode. Dette Sidste er et Tilfælde, som, om det end ikke er fuldstændig overensstemmende med det heromhandlede, saa dog er noget beslægtet dermed. Jeg tror ikke, at de Herrer, der have reist Bevægelsen, og hvem det i Grunden skyldes, at dette Lovforslag er fremkommet, fordi de have troet, at der burde gjøres Noget, ville faae noget syndeligt ud deraf. Hvad den aerede sidste Laler udtalte, stadfæster fuldkomment min Overbevisning, og jeg tror, at der ved forskjellige Leiligheder kan fremkomme Noget, der kan forværre Forholdet, ligesom jeg ogsaa tror, at vi derved opnaa at faae Lyendeforholdet forkortet. Thi naar disse Bestemmelser i § 9 kun gjaldt de Lyendeforhold, som ere indgaaede paa et halvt Aar eller derover, ville vi vistnok ret snart komme til, at Lyendet, navnlig ligeoverfor de Husbønder, som skifte Lyende tit, og som ogsaa Lyendet i Almindelighed ret snart vil komme til at kende i de forskellige Egne, vil forvare sig imod at indgaa Kontrakt paa længere Tid, og jeg vil finde dette rigtigt fra deres Side. Jeg veed nu ikke, om de Herrer, der ere saa misfornøiede med Lyendet og med Forholdet, som det bestaar, ville være bedre tjente med at faae Lyendet i kortere Tid, f. Ex. i 14 Dage eller ugevis, som man har det i Kjøbstæderne, og det kan være, at det kan blive til Skade for dem, som hidtil have haft godt Held til at beholde deres Lyende, uden at medføre nogen Gaavn for de flette Husbønder og Lyender. Jeg henregner Lyendet til de Smaa i Samsundet, derom kunne vi vist let blive enige — ligesom de ogsaa i Reglen blive de Smaa i faste Livsstillinger, og det forekommer mig, at det fra et virkelig demokratisk Standpunkt ikke vil være rigtigt at vedtage dette Lovforslag, og at de, som arbeide